

QERSHOR, 2024

RAPORTI MUJOR

METODOLOGJIA

[Iniciativa e Re Sociale \(NSI\)](#) po kryen monitorimin e mediave online dhe mediave sociale në bashkëpunim me [Pikasa Analytics INC](#), një kompani e analitikës së të dhënave e specializuar në zhvillimin dhe zbatimin e mjeteve, softuerëve dhe algoritmeve të mësimit të makinerive. Mjeti ua mundëson monitoruesve të numërojnë numrin nominal të artikujve për tema të caktuara dhe të shohin nivelin e angazhimit të audiencës.

Angazhimet në uebsajte përcaktohen si artikuj të lajmeve që janë shpërndarë në Facebook nga uebsajti i çdo burimi dhe numri total i pëlqimeve, shpërndarjeve dhe komenteve që janë grumbulluar. Angazhimet në mediat sociale përfshijnë pëlqimet, shpërndarjet dhe komentet e mbledhura nga të gjitha kanalet e mediave sociale (Facebook, Instagram, YouTube, TikTok, LinkedIn) për të gjitha postimet, duke përfshirë fotot, videot dhe tekstin. Vlerësimi i angazhimit shtrihet përtej organeve të mediave për të përfshirë një sërë llogarish të mediave sociale përfshirë ato të politikanëve dhe opinionbërësve.

Mjeti grumbullon artikuj dhe ekipi monitorues i NSI-së i shqyrton ato për të identifikuar dezinformimin e mundshëm dhe çrregullimet tjera informative. Megjithatë, ka disa kufizime për këtë mjet. Është përshtatur, ku çdo llogari e vëzhguar është zgjedhur me kujdes nga monitoruesit e Pikasa dhe NSI. Rrjedhimisht, numri i përgjithshëm i postimeve dhe artikujve përfshin vetëm llogaritë e vëzhguara, duke përjashtuar llogaritë e tjera që gjithashtu mund të postojnë lajme. Llogaritja e angazhimit përbëhet nga të gjitha aksionet, komentet dhe ndërveprimet e tjera.

Për më tepër, llogaritë private mund të vëzhgohen vetëm nëse përcaktohen zyrtarisht si llogari të liderëve politikë ose faqe fansash. Për rrjedhojë, disa llogari të politikanëve në Facebook mund të mos përfshihen në analizë. Një kufizim tjetër lidhet me qasjen, pasi NSI mund të vëzhgojë artikuj dhe postime të publikuara që në 1 dhjetor 2023.

Mediat e vëzhguara që raportojnë nga Kosova në gjuhën serbe

Alternativna, Gračanica online, Radio Kontakt Plus, Kosovo Online, KoSSev, Medija Centar, TV Most, Radio Kim, Radio Mitrovica Sever, Radio Televizija Gračanica, and RTK2

Periudha e vëzhgimit:

1 qershor – 30 qershor 2024

Numri i mediave online të vëzhguara:

126 media që raportojnë në gjuhën shqipe dhe serbe në Kosovë, 126 media nga Serbia dhe 24 media ndërkombëtare.

Qëllimi i monitorimit:

Çrregullimet informative në internet dhe uebsajtet e mediave sociale, portalet e lajmeve online, Facebook, YouTube, TikTok dhe Instagram në Kosovë me fokus në hapësirën informative të serbëve të Kosovës.

Temat specifike të vëzhguara:

Shpronësimet e tokës në veri të Kosovës, festivali i shkëmbimit kulturor në Serbi, Kupa e Botës, emërimi i pretenduar i të dërguarit të SHBA-së për njohje, hapja e urës së Ibrit për trafik dhe tema të tjera të lidhura me sigurinë.

Informata të përgjithshme në lidhje me temat e vëzhgimit:

- Ura e Ibrit, e vendosur në qendrat e qytetit të Mitrovicës Veriore dhe Jugore, është një ndarje simbolike dhe fizike ndërmjet komunitetit me shumicë shqiptare në jug dhe komunitetit me shumicë serbe në veri. Për shumë vite, ajo ka qenë një pikë qendrore e tensioneve etnike ndërmjet shqiptarëve të Kosovës dhe serbëve të Kosovës. Ndonëse vendimtare për transportin dhe lidhjen lokale, ura ka qenë gjithashtu një pikë ndezjeje për protesta dhe dhunë, me mbyllje të shpeshta që pengojnë lëvizjen e lirë midis dy palëve. Para një fushate elektorale, Qeveria e Kosovës u përpoq të hapte urën për trafik në kundërshtim të gjerë nga komuniteti serb i Kosovës në veri. Meqenëse pjesëtarët e KFOR-it qëndrojnë në urë, bashkësia ndërkombëtare këmbëngul që Qeveria e Kosovës ta hapë urën në kohën e duhur dhe me konsultime të duhura me komunitetin në veri.
- Shpronësimet e tokës në veri të Kosovës janë një çështje e diskutueshme, duke reflektuar tensionet më të gjera politike dhe etnike në mes të qeverisë së Kosovës dhe popullsisë kryesisht serbe në rajon. Qeveria e Kosovës i arsyeton këto shpronësime si të nevojshme për zhvillimin e infrastrukturës dhe shërbimeve publike, ndërsa komuniteti serb lokal konteston ligjshmërinë e tyre dhe i sheh si diskriminuese. Në kuadër të procesit të anëtarësimit në Këshillin e Evropës, Qeveria e Kosovës u angazhua për zbatimin e procedurave të shpronësimit sipas ligjit në fuqi. Përfundimisht, ajo dështoi ta bëjë këtë, duke shkaktuar reagimin e BE-së, shteteve të QUINT-it dhe OSBE-së.
- Në vitin 2024, festivali "Mirëdita, Dobar Dan" në Beograd u përball me sfida të konsiderueshme pasi tensionet politike midis Serbisë dhe Kosovës u përshkallëzuan. Festivali synonte të nxiste Dialogun. Pavarësisht përpjekjeve të organizatorëve për të krijuar një hapësirë për mirëkuptim kulturor, edicioni i vitit 2024 dëshmoi shqetësime të shtuara për sigurinë dhe ngjarjet u ndërpreu nga demonstruesit që akuzuan festivalin për promovimin e pavarësisë së Kosovës.

Gjetjet kryesore

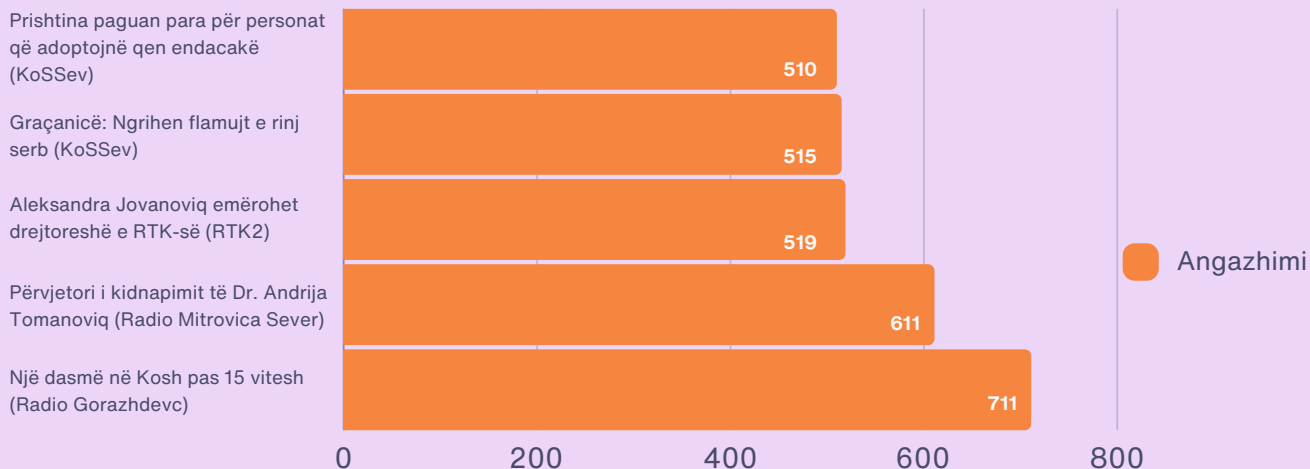
- Mediat serbe në Kosovë raportuan gjerësisht për Kuvendin e Madh Serb, festimet e Vidovdanit dhe plagosjen e një polici serb në ambasadën izraelite në Beograd. Kjo e fundit gjeneroi më shumë angazhime, megjithëse nivelet e përgjithshme të angazhimit ishin më të ulëtat e regjistruara për këtë vit.
- Artikujt individualë të njohur përfshinin tema të tilla si dasma në Kosh pas 15 vjetësh dhe ngritja e flamujve të rinj serbë në Graçanicë.
- Mediat shqiptare raportuan kryesisht për liberalizimin e vizave me Izraelin, takimin Vuçiç-Kurti në Bruksel dhe fjalimin e Tony Blair në përvjetorin e bombardimeve të NATO-s ndaj Jugosllavisë.
- Temat e njohura përfshinin ngjarjet fetare dhe Kupën e Botës, me një artikull të spikatur për një tifoz futbollit që vendos flamujt shqiptarë dhe kroat në makinën e tij.
- Një ngjarje e konsiderueshme dezinformative në mediat shqiptare u soll rreth emërimit të pretenduar të Edward Joseph si i dërguar i posaçëm i SHBA-së, të cilin qeveria amerikane nuk e konfirmoi. Të paktën tri media qarkulluan këtë informacion të rremë.
- Vazhdon të mos ketë mbivendosje në temat më të raportuara nga mediat shqiptare dhe serbe në Kosovë.
- Të gjitha gjetjet, duke përfshirë këtë raport mujor, theksojnë ndarjen e vazhdueshme të mediave në Kosovë dhe narrativat e dallueshme të paraqitura para audiencës serbe dhe shqiptare.

Rezultatet e monitorimit

Gjatë periudhës raportuese, media më aktive që raporton në gjuhën serbe ishte Kosova Online, e cila ka publikuar 2,759 artikuj me 22,161 angazhime. Megjithatë, faqja e internetit që regjistroi më së shumti angazhime në mediat sociale ishte KoSSev, me 26,079 angazhime, pavarësisht se ishte media e tretë më aktive në gjuhën serbe në Kosovë, me 608 artikuj të publikuar në qershor.

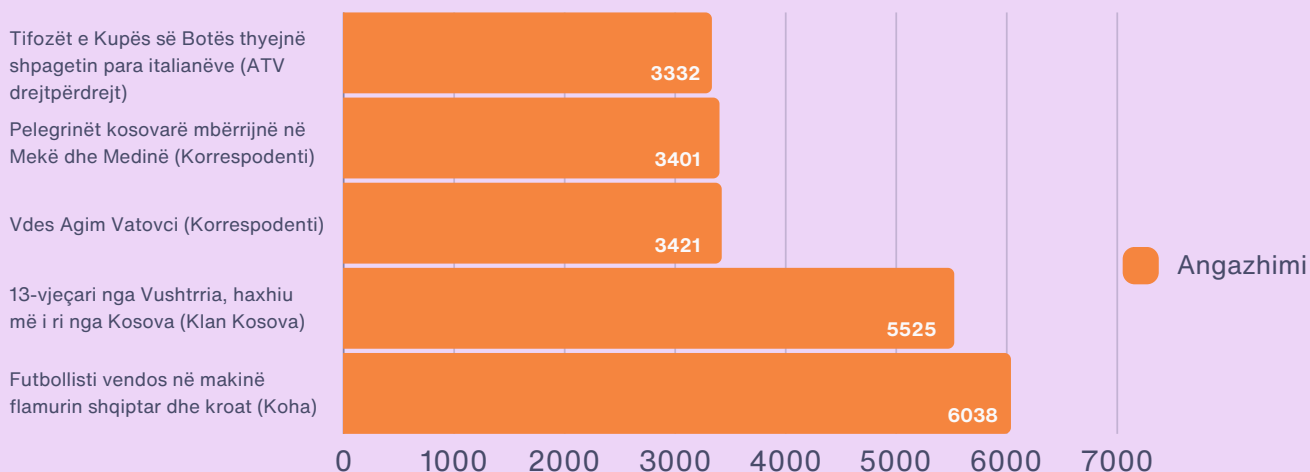
Mediat në gjuhën serbe në Kosovë u përqendruan shumë në tri tema kryesore gjatë periudhës së raportimit: zhvillimet rreth Kuvendit të Madh Serb (21 artikuj), festimet e Vidovdanit (21 artikuj) dhe plagosja e një zyrtari të policisë serbe gjatë një sulmi në ambasadën izraelite në Beograd (20 artikuj). Tema e fundit gjeneroi nivelet më të larta të angazhimit të audiencës. Analiza e artikujve më të angazhuar në Facebook nxjerr në pah një preferencë të fortë të audiencës për lajmet e lidhura me komunitetin. Megjithatë, nivelet e përgjithshme të angazhimit ishin dukshëm më të ulëtat e regjistruara krahasuar me muajt e mëparshëm.

Artikujt e popullarizuar në gjuhën serbe në Facebook

Siç ndodh zakonisht, nuk kishte mbivendosje ndërmjet temave më të raportuara në mediat serbe dhe ato në gjuhën shqipe në Kosovë. Çështja kryesore e raportuar e mediave në gjuhën shqipe ishte liberalizimi i vizave me Izraelin, i cili gjeneroi 571 artikuj. Kjo u pasua nga mbulimi i takimit Vuçiq-Kurti në Bruksel (411 artikuj) dhe fjalimi i Tony Blair për përvjetorin e bombardimeve të NATO-s ndaj Jugosllavisë (388 artikuj). Megjithatë, kur shqyrtoheshin artikujt individualë më të njohur në Facebook, temat fetare dhe përmbajtjet e lidhura me Kupën e Botës dominuan mediat në gjuhën shqipe. Ndryshe nga mediat në gjuhën serbe, mediat në gjuhën shqipe shënuan nivele më të larta angazhimi sesa në maj.

Artikujt e popullarizuar në gjuhën shqipe në Facebook

Gjatë periudhës raportuese, media më aktive që raportoi në gjuhën shqipe nga Kosova ishte Bota Sot, e cila ka publikuar 10,937 artikuj me 53,902 angazhime. Megjithatë, uebsajti që regjistroi më së shumti angazhime në rrjetet sociale ishte Klan Kosova, me 126,344 angazhime, nga 3,832 artikuj të publikuar në qershor.

Çrregullimi më i spikatur i informacionit lidhur me dialogun në media, i raportuar në shqip në qershor, ishte emërimi i supozuar në pritje i të dërguarit të posaçëm të SHBA-së për të lobuar te 5 jo-njohësit e BE-së për të ndryshuar qëndrimin e tyre për Kosovën. Ky person supozohej të ishte Edward Joseph, një diplomat prej kohësh dhe një profesor universiteti. Megjithëse Joseph e mbrojti publikisht një ide të tillë në vitin 2022,¹ nuk kishte asnjë konfirmim zyrtar të një vendimi të tillë që po merrej nga administrata Biden. Përkundrazi, të gjitha deklaratat e zyrtarëve të Departamentit të Shtetit nënvizonin se qasja aktuale e Qeverisë së Kosovës po minon përpjekjet e SHBA-së për të lobuar për njohjen e Kosovës. Të paktën tri media e kanë shpërndarë këtë lajm në shqip në Kosovë.²

Raportet e muajve të kaluar kanë vënë re mungesën e dukshme të komentatorëve serbë të Kosovës në mediat shqiptare dhe hapësirën publike. Në qershor, është regjistruar një shembull në të cilin një të dënuari kriminel lufte i është dhënë hapësirë nga një media si aktor relevant për të komentuar zhvillimet në veri të Kosovës. Sylejman Selimi i dënuar për krime lufte nga gjykatat kombëtare në Kosovë, dhe një deputet i LVV-së në pushtet përforcoi mesazhin e tij. Duke paraqitur një kriminel të dënuar lufte si një komentues të besueshëm për çështje të ndjeshme politike, media mund të shihet se i jep formë perceptimit publik në një mënyrë të njëanshme ose të shtrembëruar. Kjo minon besueshmërinë e diskutimeve të informuara për veriun e Kosovës dhe mund të ndikojë në opinionin publik bazuar në premisa mashtruese.³

Një tjetër keqpërdorim i konfliktit në Kosovë është vërejtur në një njoftim të shkurtër të ngjarjes në portalin Klan Kosova. Mediat njoftojnë për një ngjarje të lidhur me “gjenocidin serb në Kosovë”, që nuk është fakt juridik i konfirmuar nga Gjykata Ndërkombëtare e Drejtësisë. Në të njëjtën kohë, ata po përdornin një numër të paverifikuar/të pakonfirmuar të “1432 fëmijëve shqiptarë” viktimë të gjoja gjenocidit në Kosovë. Ilustrimi i artikullit është një fotografi nga Muzeu i Fëmijërisë i Luftës në Kosovë i drejtuar nga Fondi për të Drejtën Humanitare, sipas të cilit, në luftën⁴

1 https://www.researchgate.net/publication/357929959_From_Crisis_to_Convergence_A_Strategy_to_Tackle_Instability_in_the_Balkans_at_its_Source

2 https://sk.usembassy.gov/das_e_rfe/

3 <https://www.botasot.info/aktuale-lajme/2189169/rustemi-i-vv-se-pergezoi-sylejman-selimin-qe-tha-se-ne-veri-eshte-kthyer-rendi/> dhe <https://www.rtklive.com/sq/news-single.php?ID=668014> dhe <https://ekonomiaonline.com/presidenti-biden-me-emisar-special-per-njohjen-e-kosoves-nga-peseshja-e-be-se/>

4 <https://www.botasot.info/aktuale-lajme/2189169/rustemi-i-vv-se-pergezoi-sylejman-selimin-qe-tha-se-ne-veri-eshte-kthyer-rendi/>

5 <https://prishtinainsight.com/war-childhood-museum-exhibition-opens-for-the-first-time-in-prishtina/>

e fundit në Kosovë, janë vlarë 1024 fëmijë. Në krahasim, 109 fëmijë të tjerë u raportuan të zhdukur. Numrat përfshijnë viktime që nuk janë vetëm fëmijë shqiptarë, as vetëm viktime të forcave ushtarake dhe paraushtarake serbe, por edhe viktime të fushatave të UÇK-së dhe NATO-s. Fëmijët shqiptarë, pavarësisht kësaj, përbëjnë shumicën dërrmuese të numrit të identifikuar të viktimave.

Ndjenjat e kufizuara antiperëndimore mund të ishin vërejtur edhe gjatë qershorit në mediat në gjuhën shqipe, ku një bashkëbisedues i Bota Sot,⁶ veçoi Francën si vendin që "kundërshton" anëtarësimin e Kosovës në Këshillin e Evropës (KiE) dhe një qeveri që po "armatos Serbinë", kur në fakt vendet e tjera të QUINT-it mendonin se Kosova nuk i përmbush kriteret politike për t'u anëtarësuar në KiE dhe për tregtinë e armëve me Serbinë, përfshirë Gjermaninë, edhe pse në sasi shumë më të vogla.

Ngjashëm, duke folur përkohësisht, narrativa antiperëndimore u vëzhguan në një artikull tjetër të Bota Sot, ku zyrtarë të lartë të BE-së dhe SHBA-së që punojnë në Dialog akuzohen se kanë ndihmuar Presidentin e Serbisë, Aleksandar Vuçiq, të ruajë status quo-në në Kosovë.⁷

BALLINA LAJME BOTA KOSOVA SHQIPËRIA MAqedonia SPORTI SHOWBIZ DI

POLITIKA

"Krimineli Vuçiq, në koketim me Eskobarin, Lajçakun dhe Josep Borellin, po lufton...", Qarri 'zbulon' arsyen pse s'po hapet ura e Ibrit

NGA: N. SH. ME: 28 QERSHOR 2024 NE ORA: 16:26

Çrregullime të tjera të informacionit të lidhura me sigurinë mund të ishin vërejtur në titullin "Parlamenti gjerman zgjat mandatin e KFOR-it". Edhe pse ka të ngjarë jo manipulim i qëllimshëm dhe ka të ngjarë produkt i mungesës së njohurive teknike të gazetarit, titulli mund të mashtrojë lexuesin të mendojë se mandati i misionit të KFOR-it varet nga vendimi i Bundestagut gjerman dhe jo nga Këshilli i Sigurimit i Organizatës së Kombeve të Bashkuara (KSOKB). Në shkrim sqarohet saktë se Bundestagu miratoi vazhdimin e pjesëmarrjes së trupave gjermane në misionin shumëkombësh të NATO-s në Kosovë – KFOR.

⁶ <https://www.botasot.info/politika-lajme/2187014/pse-macron-bllokoi-kosoven-ne-kie-ndersa-po-armatose-serbine-e-zbulon-ish-agjenti-pse-ndodhi-kjo/>

⁷ <https://www.botasot.info/politika-lajme/2193857/krimineli-vuciq-ne-koketim-me-eskobarin-lajcakun-dhe-josep-borellin-po-lufton-qarri-zbulon-arsyen-pse-spo-hapet-ura-e-ibrit/>

Në burime më pak të njohura të medias në gjuhën shqipe janë vërejtur sharje racore për serbët, si pretendimi i një bashkëbiseduesi se zyrtarët e policisë e provokuan atë duke përdorur një sharje racore për serbët.⁸

Një temë e konsiderueshme gjatë muajit qershor në raportimin e mediave serbe ishte festivali i fokusuar në shkëmbimin kulturor ndërmjet Kosovës dhe Serbisë, i titulluar "Mirëdita, Dobar dan". Festivali shumëvjeçar, vit pas viti, është kundërshtuar nga nacionalistët serbë, por këtë vit ishte hera e parë që u ndalua për gjoja "shqetësime sigurie". Ky festival dhe donatorët e tij janë përdorur në një fushatë mashtrimi nga Informer për të njollosur kundërshtarët politikë të Partisë Progresive Serbe në pushtet. Mediat u përpoqën të lidhin një lëvizje opozitare, Lëviz-Ndrysho, me festivalin duke nënvizuar atë disa vite më parë. Në të njëjtën kohë, ishte ende lëvizje qytetare. Kjo lëvizje financohej nga Fondi Rockefeller Brothers. "Dëshirojnë të valëvisin simbolet e UÇK-së terroriste në mes të Beogradit! Detaje rreth festivalit, i cili, si Manojloviq, sponsorizohet nga Rockefeller"⁹ ishte titulli që synonte të mashtronte se lideri i opozitës Manojloviq është disi i lidhur me festivalin.

I njëjti portal, Informer, vazhdoi të përdorë sharje racore, gjuhë dehumanizuese dhe përhapur urrejtje ndaj shqiptarëve nga Kosova përmes titujve si: "Shiptarët në panik zgjedhin të kërcënojnë: Bulldogu Sveçla i Kurtit: Nëse Vuçiq vjen në Kosovë, do ta arrestojmë dhe burgosim". Informer kishte të paktën shtatë¹⁰ më shumë tekste që përdorën sharjen racore për shqiptarët për të përhapur armiqësi dhe urrejtje.

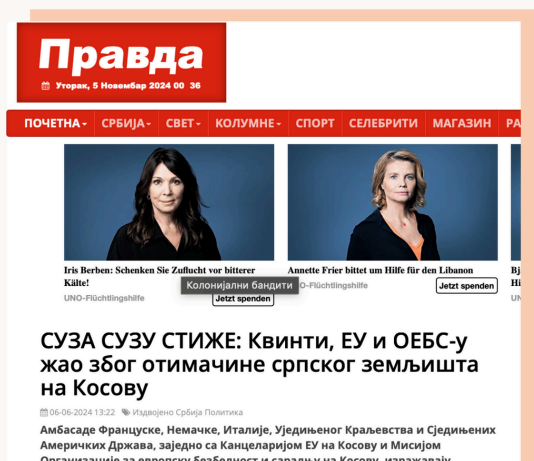

⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=IDAJtPqs8Tc>

⁹ <https://informer.rs/vesti/politika/915526/mirdita-savo-manojlovic>

¹⁰ <https://informer.rs/sport/tudbal/920679/mirind-daku-siptar-vredao-srbiju-albanija-euro> dhe <https://informer.rs/sport/tudbal/916470/srbija-euro-provakacija> dhe <https://informer.rs/sport/tudbal/916277/albanci-skinull-zastavu-srbije> dhe <https://informer.rs/vesti/politika/915143/kurti-decu-u-skolama-sprema-za-rat-sa-srbima> dhe <https://informer.rs/tv/live-tv/915114/albanija-edi-rama-kurti-pristina-srbija> dhe <https://informer.rs/vesti/politika/914171/kurti-odeca-deca-pijacka-zaplana> dhe <https://informer.rs/tv/live-tv/911674/kurtijeva-nakazna-drzava-amerikanci>

Shpronësimi i tokës në zonat me shumicë serbe është trajtuar si temë pothuajse në të gjitha mediat nga Serbia që raportojnë në gjuhën serbe. Megjithatë, në disa, raportimi mund të përshkruhet si synim për të goditur ndjenjat anti-perëndimore të lexuesit. Duke qenë se procesi nuk ishte bërë sipas ligjit të Kosovës, ai shkaktoi reagime kritike nga përfaqësuesit ndërkombëtarë në Kosovë. Disa nga mediat që raportojnë në Serbi theksuan interpretimin e tyre të njëanshëm dhe cinik të këtyre deklaratave si një hile nga vendet perëndimore për të pretenduar se vendimi i paligjshëm i shqetëson ata, por nuk e kundërshtojnë vërtet atë. "Lotët e krokodilit: Kuint, BE dhe OSBE vajtojnë për grabitjen e tokës serbe"¹¹ ishte një nga titujt në Pravda ose "Vulin: Nuk është problemi Kurti, por komuniteti ndërkombëtar që e mbështet"¹² dhe "Kurti u vjedh 100 parcela toke serbëve pa të drejtë ankimi, me reagimin "qesharak" të vendeve të Kuintit."¹³

¹¹ <https://pravda.rs/2024/6/6/suza-suzu-stize-kvinti-eu-i-oeps-u-zao-zbog-otimacine-srpskog-zemljista-na-kosovu/>

¹² <https://objektiv.rs/vest/1507883/vulin-nije-problem-kurti-vec-medjunarodna-zajednica-koja-ga-podrzava/>

¹³ <https://objektiv.rs/vest/1509395/kurti-srbima-otima-100-parcela-i-ta-bez-prava-na-zalbu-uz-smesnu-reakciju-zemalja-kvinta/>

Ky raport është përgatitur nga Iniciativa e Re Sociale, një organizatë e shoqërisë civile nga Mitrovica e Veriut për të ndikuar përfundimisht në gjithëpërfshirjen, ndërtimin e besimit, proceset e demokratizimit dhe qeverisjen e mirë në Kosovë. Duke vepruar kështu, NSI ndjek vizionin e saj për një shoqëri gjithëpërfshirëse të ndërtuar mbi besimin dhe vlerësimin midis komuniteteve të saj, në të cilën qytetarët nga të gjitha grupet etnike marrin pjesë aktivisht në shoqëri dhe në qeverisjen e saj.